

**REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZEZ
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W GRAJEWIE
STAN NA KONIEC I KWARTAŁU 2017 R.**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie wykonuje zadania powiatu wynikające z następujących ustaw:

- 1) ustawa o pomocy społecznej,
- 2) ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- 4) ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Do końca I kwartału 2017 r. były realizowane m.in. następujące zadania:

I. Pomoc społeczna

- 1) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa - zatrudnieni są psycholog i prawnik, którzy raz w tygodniu w godz. 16.00-18.15 udzielają porad osobom potrzebującym pomocy w rozwiązywaniu problemów, po wcześniejszym ustaleniu dokładnego terminu w PCPR.
- 2) przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych. Na terenie powiatu jest 12 osób usamodzielnianych kontynuujących naukę, którym PCPR udziela również pomocy w poszukiwaniu pracy i uzyskaniu mieszkania.

W celu pełnej realizacji zadań nałożonych na powiat w zakresie pomocy społecznej w 2017 r., istnieje potrzeba zabezpieczenia środków finansowych na:

- realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- udzielanie pomocy potrzebującym interwencji kryzysowej w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Elckiej,
- współpracę i nadzór nad Warsztatem Terapii Zajęciowej w Grajewie, os. Południe 61,
- współpracę i nadzór nad Domem Pomocy Społecznej w Grajewie, ul. Dr Nowickiego,
- doradztwo metodyczne dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- współpracę z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu.

II. Piecza zastępcza

- 1) udzielanie świadczeń pieniężnych rodzinom zastępczym na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci - w powiecie funkcjonuje 19 rodzin zastępczych, w tym 13 spokrewnionych, 5 niezawodowych, 1 rodzina zawodowa - przebywa 21 dzieci z powiatu grajewskiego i 9 dzieci z innych powiatów.

PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczony przez Starostę powiatu grajewskiego zatrudnia koordynatorów realizujących zadania wynikające z w.w. ustawy określającej m.in. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej.

- 2) utrzymanie dzieci pochodzących z powiatu grajewskiego w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów - pobyt całodobowy dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich – 22 dzieci.

W celu pełnej realizacji zadań nałożonych na powiat w zakresie systemu pieczy zastępczej w 2017 r., istnieje potrzeba zabezpieczenia środków finansowych na:

- podstawową działalność Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej,
- wydatki związane z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- tworzenie nowych rodzin zastępczych,
- wspieranie rodzin zastępczych w ich funkcji wychowawczej,
- rozwój specjalistycznego poradnictwa,
- szkolenia rodzin zastępczych i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

III. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- 1) opracowanie i realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie - planujemy realizację zadania w II kwartale 2017 r. pod warunkiem zgłoszenia się minimum 5 osób chętnych.
- 2) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – sprawozdanie - załącznik nr 1.
- 3) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie – sprawozdanie - załącznik nr 2.

IV. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zgodnie z Uchwałą nr XXXI/159/17 Rady Powiatu Grajewskiego z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie określenia zadań i wysokości środków PFRON przeznaczonych na ich realizację w 2017 r. oraz zasad i priorytetów dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w Powiecie Grajewskim, środki są podzielone na poszczególne zadania i będą przyznawane zgodnie z zasadami zawartymi w uchwale.

W 2017 r. powiat grajewski ma do dyspozycji środki finansowe w wysokości **1.259.401zł**, w tym **1.184.401 zł** na rehabilitację społeczną (zadania PCPR) i **75.000,00 zł** na rehabilitację zawodową (zadania PUP).

PCPR realizuje następujące zadania:

- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych –zrealizowano 1 wniosek, a do realizacji 3 wnioski (po dwa wnioski: Stowarzyszenie Szkoła Naszą Szansą i Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych na Rzecz Osób Niepełnosprawnych),

-dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (np. aparaty słuchowe, protezy, wózki inwalidzkie, pieluchomajtki, cewniki) - 51 osób złożyło wnioski,

-dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – złożono 10 wniosków,

-dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów –ubiega się 115 osób (w tym 23 opiekunów),

- dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej jest prowadzony przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Grajewie. Na podstawie zawieranego co roku aneksu do umowy między Starostą a Stowarzyszeniem, środki przyznane przez PFRON na działalność bieżącą WTZ: w 2017 r. - **959.760,00 zł**, PCPR przekazuje kwartalnie na konto Stowarzyszenia. Powiat Grajewski partycypuje w kosztach działalności WTZ poprzez udzielanie dotacji celowej - w wysokości **106.640,00 zł**, co stanowi 10% udział w ogólnej kwocie środków na działalność WTZ ujętych w preliminarzu na 2017r.

Na koniec I kwartału 2017 r. środki PFRON zostały wydatkowane w wysokości **240 940 zł**.

- Ponadto PCPR realizuje pilotażowy program „**Aktywny Samorząd**” zgodnie z aneksem do umowy zawartej między PFRON a Powiatem Grajewskim. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program jest adresowany do indywidualnych osób

niepełnosprawnych i obejmuje różne obszary wsparcia z dofinansowaniem ze środków PFRON. Do końca I kwartału 2017 r. 7 osób niepełnosprawnych złożyło wnioski o dofinansowanie w ramach pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym i 2 osoby na inne potrzeby.

Ponadto:

- PCPR stale współpracuje z ośrodkami pomocy społecznej, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, szkołami, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądem Rejonowym, Komendą Powiatową Policji, organizacjami pozarządowymi, placówkami opiekuńczo - wychowawczymi, PCPR z innych powiatów.

- PCPR zajmuje się przewozem dzieci zabieranych przez kuratorów sądowych od rodziny biologicznej i umieszczanych zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Dzieci przewożone są samochodem służbowym PCPR lub Starostwa Powiatowego w Grajewie (w przypadku większej ilości dzieci)

- PCPR jest zobowiązany postanowieniem Sądu udostępnić miejsce i uczestniczyć w spotkaniu rodziców biologicznych z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej - pracownik bierze udział w spotkaniu i sporządza notatkę służbową z przebiegu spotkania.

Grajewo, 18 kwietnia 2017 r.

Opracowała:

Anna Maria Świdarska

- Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie

**Sprawozdanie za 2016 r. z realizacji
„Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
w rodzinie na lata 2012-2020”**

Do zadań własnych powiatu, zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Uchwałą Rady Powiatu Grajewskiego Nr XXVI/139/12 w dniu 25.09.2012 r. został przyjęty „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2020”. W 2016 roku zostały podjęte liczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach działań informacyjnych i profilaktycznych OPS w Radziłowie i Szczuczynie rozpowszechniały ulotki i broszury informacyjne.

W większości szkół pedagodzy i wychowawcy prowadzili zajęcia wychowawcze w celu edukacji dzieci w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, oraz zajęcia i spotkania wychowawcze o tematyce związanej z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W Szkole Podstawowej w Radziłowie wśród uczniów i rodziców rozpropagowano ulotki z ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Postaw na rodzinę” – ulotki: „Mamo, tato, wiecie co przeżywam?”, „Ucz dziecko radzenia sobie z emocjami”, „Zagrajmy wspólnie”. Opracowano również broszurę informacyjną dla rodzin na terenie gminy Radziłów.

Na tablicy informacyjnej OPS w Szczuczynie zostały umieszczone informacje dot. dostępnych form pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie, adresów instytucji, numerów telefonów, terminów przyjmowania interesantów. Pozyskano ulotki i broszury skierowane do osób doznających przemocy w rodzinie i rozpropagowano je w lokalnych instytucjach użyteczności publicznej, szkołach oraz organizacjach działających na terenie gminy Szczuczyn, a także podczas imprez plenerowych organizowanych przez Urząd Miejski w Szczuczynie.

Na stronie internetowej MOPS w Grajewie zamieszczano dane teleadresowe instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy, informacje o indywidualnym poradnictwie specjalistycznym, konsultacjach psychologicznych, prawnych i socjalnych oraz ośrodkach wsparcia.

Na terenie gminy Grajewo, Radziłów i Rajgród monitorowano sytuację rodzin z problemem przemocy, udzielano pomocy psychologicznej, pedagogicznej i terapeutycznej. OPS w Rajgrodzie był współorganizatorem konkursu profilaktycznego „Przerwijmy milczenie”, zorganizowano również konkurs pt.: „To właśnie moja rodzina” oraz spektakl pt.: „Prezentacje prawidłowych relacji w rodzinie”. W gimnazjum oraz szkole podstawowej w Rajgrodzie przeprowadzono zajęcia socjoterapeutyczne dla 9 uczniów Gimnazjum oraz 3 uczniów Szkoły Podstawowej w Rajgrodzie, a także przygotowano grupę uczniów do konkursu pt.: „Co to jest 112?”. Uczniowie szkół wzięli udział w spotkaniach profilaktycznych z przedstawicielami policji.

W Punkcie Konsultacyjnym GOPS w Grajewie udzielano również porad socjalnych, a także informowano o możliwości uzyskania bezpłatnej pomocy prawnej. Sprawcy przemocy w 2016 roku byli kierowani do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie realizowanym w PCPR. Pracownicy Socjalni GOPS w Grajewie sporządzali diagnozę problemu przemocy w rodzinie – przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród 150 mieszkańców gminy Grajewo. Uczestniczono również w debatach społecznych o charakterze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na stronach internetowych i tablicach informacyjnych urzędów miast i gmin zamieszczano informacje związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w postaci danych instytucji świadczących pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie. Ponadto promowano mediacje rodzinne jako formę rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

W 2016 roku podpisana została umowa między Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rajgrodzie, a Towarzystwem Miłośników Rajgrodu w celu publikacji w miesięcznych edycjach gazety lokalnej „Rajgrodzkie Echa” artykułów o tematyce uzależnieniowej.

Na terenie miasta Grajewo rozpowszechniano m.in. w szkołach, kościołach i placówkach służby zdrowia materiały dotyczące przemocy w rodzinie w postaci ulotek: „Skuteczne procedury. Prawo w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” – 10 szt., „Zobowiązanie do leczenia odwykowego – informator dla rodzin uzależnionych” – 5 szt., „Współuzależnienie – jak przetrwać w rodzinie z osobą uzależnioną” – 20 szt., „Rodzina z problemem alkoholowym” – 40 szt., „Leczenie osób

uzależnionych od alkoholu” – 27 szt.

W ramach „Ogólnopolskiego Głosu Profilaktyki” w dniu 04.05.2016 r. ogłoszono konkurs profilaktyczny na scenkę promującą życie wolne od uzależnień i przemocy.

Szkoły z terenu miasta i gminy Szczuczyn brały udział w kampanii o zasięgu ponadlokalnym „Przerwijmy milczenie” (XI-XII 2016r.) oraz „Trzeźwy umysł” (kwiecień, maj 2016r.). Publikowano także artykuły związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w „Szczuczyńskich wieściach”.

W oddziale zerowym w Rudzie uruchomiona została „Skrzynka Zaufania”. Dziecko, gdy chce porozmawiać z wychowawcą na trudny temat wrzuca do skrzynki tabliczkę ze swoim imieniem i nauczyciel przeprowadza z nim rozmowę. Gminna biblioteka w Rudzie przez cały rok oferowała fachową literaturę związaną z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, np.: „Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość” autorstwa Jadwigi Mazur, a także pomagała w wyszukiwaniu numerów telefonów i adresów instytucji i placówek, do których można udać się po pomoc w sytuacji zagrożenia.

W Wierzbowie i Białogrodach przeprowadzono pogadanki z seniorami dotyczące zagadnień przemocy w rodzinie oraz tego, gdzie można szukać pomocy.

26 września 2016 r. rada pedagogiczna szkoły w Radziłowie uczestniczyła w 4-godzinnym szkoleniu pt.: „Pozytywny klimat szkoły jako główny czynnik zapobiegający przemocy”.

W Szkole Podstawowej w Rydzewie zorganizowana została szkoleniowa Rada Pedagogiczna dotycząca bezpieczeństwa dziecka i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nauczyciele w ramach doskonalenia zawodowego rozszerzali wiedzę na temat uzależnień, agresji i postępowania w konkretnych przypadkach oraz stosowania odpowiednich form pomocy oraz regulacji prawnych.

Nauczyciele szkół z terenu Gminy Szczuczyn brali udział w szkoleniach: procedura „Niebieska Karta”, „Radzenie sobie z agresją uczniów”, „Dopalacze oraz inne środki zmieniające świadomość – jak rozpoznać, że uczeń ma z nimi kontakt?”

Część szkół Powiatu Grajewskiego opracowało i realizowało Szkolny Program Profilaktyczny z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szkoły organizowały i propagowały również formy spędzania czasu wolnego np. zajęcia sportowe, dyskoteki, zabawy i imprezy szkolne. Wychowawcy klas, pedagodzy przeprowadzali pogadanki z uczniami m.in. odnośnie sposobów przeciwdziałania agresji, treningu interpersonalnego, cyberprzemocy, radzenia sobie ze stresem oraz wspierali formy spędzania wolnego czasu sprzyjające zachowaniom nieagresywnym, modelującym właściwe zachowania.

W Zespole Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie promowano mediację rodzinną jako formę rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

Pedagog lub wychowawcy klasy z Zespołu Szkół Nr 2 w Grajewie w razie potrzeb brali udział w pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W szkole odbywały się projekcje filmów związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (42 uczniów). Odbył się również cykl lekcji w ramach godzin wychowawczych lub przedmiotu ‘Wychowanie do życia w rodzinie’ dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie (łącznie w lekcjach wzięło udział 304 uczniów).

W każdym roku szkolnym w Zespole Szkół Nr 1 w Grajewie dokonywana jest diagnoza zachowań ryzykownych: szkoła prowadzi obserwację uczniów i rozpoznaje sytuację rodzinną, uczniowie klas I objęci są badaniem ankietowym w celu poznania opinii pierwszoklasistów o nowym środowisku oraz ich potrzeb i oczekiwań w stosunku do nowej szkoły i nauczycieli, w placówce diagnozowany jest również problem przemocy i agresji, na godzinach wychowawczych realizowany jest autorski program „STOP przemocy”, a ramach którego odbywają się zajęcia m.in. pt.: „Rodzina w życiu człowieka”, „Radzenie sobie w trudnych sytuacjach życiowych”.

W Zespole Szkół w Wojewodzinie przeprowadzono liczne zajęcia wychowawcze o tematyce związanej z kształtowaniem prawidłowych postaw oraz radzenia sobie z agresją, np.: „Pokonaj własną i cudzą agresję” i inne.

Zespół Szkół w Szczuczynie realizuje działania w celu zmniejszenia agresji i przemocy m.in. poprzez apele poświęcone zachowaniu uczniów w szkole i poza szkołą, spotkania z przedstawicielami policji, rozwiązywanie problemów wychowawczych metodą mediacji.

W Zespole Szkół w Nieckowie realizowano zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez nawiązanie współpracy z czasopismem „Wieści Oświatowe”, na łamach którego będą publikowane m.in. artykuły na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W szkole zorganizowano apel, podczas którego zaprezentowano aktywne formy spędzania czasu wolnego, sprzyjające „rozładowaniu” nagromadzonych, negatywnych emocji. Podczas jednego z zebrań z

rodzicami poruszano tematykę przemocy w rodzinie – przedstawiono rodzicom najczęściej spotykane źródła przemocy rodzinnej oraz jej niepożądany wpływ na młodego człowieka. Odbyło się również spotkanie z przedstawicielami Policji, mające na celu wyjaśnienie młodzieży prawnych aspektów przemocy rodzinnej.

W KPP w Grajewie od kilku lat realizowane są dwa programy profilaktyczne, tj. „Uwaga zagrożenie” oraz „Stop patologiom”, w ramach których prowadzone są liczne projekty i akcje prewencyjne. W ramach działań „Ferie 2016” w dniu 28.01.2016r. przy współpracy z przedstawicielami KRUS, Sanepidu i PIP w Suwałkach zorganizowano i przeprowadzono konkurs pn. „Wiem jak bezpiecznie spędzać ferie” dla dzieci i młodzieży.

W dniu 01.06.2016r. włączono się w akcję „Ogólnopolski Głos Profilaktyki”. Przedmiotowa inicjatywa została zorganizowana przy współpracy z uczniami i pedagogami Zespołu Szkół Miejskich nr 3, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W ramach działań „Wakacje” przy współpracy z przedstawicielami UM w Rajgrodzie, Inspekcji Pracy w Suwałkach, Sanepidu w Grajewie zorganizowano i przeprowadzono konkurs profilaktyczny pn. „Bezpieczne wakacje”. Konkurs zorganizowany był w 2 grupach wiekowych i zawierał treści z zakresu bezpieczeństwa m.in. w domu.

Przeprowadzono działania „Dzień Wagarowicza”, w ramach których przy współpracy z pedagogiem szkolnym zorganizowano zajęcia dla uczniów pod hasłem „Lepiej QUIZować niż wagarować”. Polegały one na edukacji dla bezpieczeństwa przez zabawę. Aktywnie włączono się również w kampanię pn. „16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć. W listopadzie 2016 roku w gimnazjach powiatu grajewskiego ogłoszono konkurs profilaktyczny pn. „Przerwijmy milczenie”. Konkurs polegał na stworzeniu plakatu z hasłem promującym przerwanie milczenia w sprawie stosowania przemocy wobec kobiet, krzywdzenia kobiet. Zgodnie z regulaminem konkursu plakat powinien zawierać wskazanie instytucji pomocowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2016 r. przeprowadzono 290 spotkań z dziećmi i młodzieżą szkolną w ramach realizowanych programów, na których poruszono następującą tematykę: „Bezpieczne Ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna droga do szkoły/domu”, „Nie ufaj bezgranicznie”, „Bezpieczeństwo w sieci Internet”, „Stop bezmyślności”, „Bezpieczny przedszkolak” – prowadzono zajęcia z zakresu edukacji prawnej, społeczno-prawnych skutków uzależnień, przemocy rówieśniczej i przemocy w rodzinie oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W dniach 17-22.10.2016r. KPP w Grajewie włączyła się w obchody Tygodnia Mediacji, w ramach którego przeprowadzone zostały dwa spotkania profilaktyczne z młodzieżą dot. odpowiedzialności prawnej nieletnich, podczas których poruszono zagadnienia dot. postępowania mediacyjnego.

W ramach lokalnego doskonalenia zawodowego policjantów przeprowadzono następujące zajęcia doskonalące:

- w dniu 06.04.2016r. przeprowadzono teoretyczne zajęcia doszkalające dla dzielnicowych dot. tematyki „Szacowanie ryzyka związanego z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie. Prawidłowe wykonywanie zadań przez dzielnicowego w ramach procedury „Niebieska Karta” (udział wzięło 8 policjantów);

- w dniu 06.04.2016r., 11.10.2016r., 23.11.2016r., 30.11.2016r. przeprowadzono teoretyczne zajęcia doszkalające pn. „Jak rozmawiać ze sprawcą przemocy domowej? Sposób postępowania funkcjonariuszy względem osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje ona przemoc w rodzinie. Prowadzenie procedury NK – wyjaśnienie wątpliwości w zakresie dokumentowania i realizowania czynności policyjnych (84 uczestników);

- w dniu 28.09.2016r. przeprowadzono szkolenie pn. „Prawidłowa realizacja procedury NK z uwzględnieniem aspektów programu „MOC-tak, PRZEMOC-nie”, tj. przemocy w rodzinach policyjnych (21 funkcjonariuszy).

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grajewie w czerwcu 2016r. realizowała zajęcia profilaktyczne w Szkole Podstawowej w Słuczu, a także zajęcia w Szkole Podstawowej w Wąsoszu w ramach akcji „Stop Przemocy” (październik 2016r.) oraz zajęcia profilaktyczne w Szkole Podstawowej w Radziłowie w ramach programu „Bezpieczna+” w dniach 03, 17 i 25 listopada 2016r. Przez cały rok udzielano wsparcia psychologicznego uczniom przebywającym w świetlicy nadzorowanej przez Kuratorską Służbę Sądową. 24.02.2016r. odbyło się spotkanie z rodzicami SP w Radziłowie w liczbie 17 rodziców, 3 pedagogów i dyrektora w związku z problemem w postaci agresji ucznia (trudności wychowawcze w rodzinie, problem nadużywania alkoholu ojca). Podczas

spotkania przeprowadzono mediację w rozwiązaniu konfliktu w klasie pomiędzy uczniami oraz rodzicami uczniów z klasy.

Dnia 23.03.2016r. PCPR w Grajewie przeprowadziło spotkanie z przedstawicielami zespołów interdyscyplinarnych, podczas którego omówiono zadania PCPR w zakresie realizacji zadań Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. W trakcie spotkania rozpropagowano ulotki (łącznie 180 sztuk). PCPR opracowało i przekazało instytucjom działającym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie **informator o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne w powiecie grajewskim. W siedzibie PCPR Rodzinie w Grajewie w 2016 roku udzielano poradnictwa psychologicznego i prawnego przez specjalistów (ogółem 15 porad) według ustalonego grafiku dyżurów (prawnik w czwartek w godz. 16.00-18.00, psycholog w czwartek, w godz. 16.15-18.15), a także poradnictwa socjalnego w ramach kompetencji pracowników PCPR. W czasie porad socjalnych i psychologicznych pracownicy PCPR i psycholog promowali mediacje rodzinne jako formy rozwiązywania sytuacji konfliktowych.**

PCPR zapewnia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia (Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Kolnie) oraz miejsca w ośrodkach interwencji kryzysowej (Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Ełckiej).

W 2016r. systematycznie informowano o możliwości uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń PCPR, a także wysyłano pisma do instytucji z prośbą o informowanie sprawców przemocy domowej o możliwości uczestnictwa w oddziaływaniach.

Sprawozdanie za 2016 r. z realizacji**„Powiatowego programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2015-2020”****I. WSTĘP**

Jednym z zadań własnych powiatu nałożonym przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) – dokładnie art. 6 ust.3 pkt 2 ustawy – jest opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. W związku z powyższym Uchwałą Nr VIII/47/15 Rady Powiatu Grajewskiego w dniu 22.06.2015r. został przyjęty Powiatowy Program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2015-2020.

II. CELE I REALIZACJA

Głównym celem programu jest zapewnienie dzieciom z rodzin zagrożonych przemocą odpowiedniego poziomu życia i rozwoju, poprzez kompleksowy system specjalistycznego wsparcia rodziny i dziecka. Jego realizacja obejmuje obszary prewencji, edukacji, prawa i pracy socjalnej. Dla właściwego zrealizowania celu głównego wyodrębniono cele szczegółowe, które są następujące:

Cel szczegółowy nr 1***Podejmowanie skutecznych i efektywnych działań profilaktycznych na rzecz dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie***

Świetlica Socjoterapeutyczna przy Grajewskim Klubie „Zdrowie i Trzeźwość” organizowała zgodnie z założeniami planu pracy świetlicy jeden raz w miesiącu zajęcia wychowawcze i profilaktyczne oraz pozalekcyjne. Obejmowały one podopiecznych świetlicy.

Świetlica Socjoterapeutyczna przy Miejskim Domu Kultury w Szczuczynie zorganizowała zajęcia pozalekcyjne dla 18 dzieci, w tym dla 4 dzieci z rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczuczynie w lipcu 2016 r. zorganizowała półkolonie dla dzieci z terenu miasta i gminy. Łącznie w ww. formie wypoczynku wzięło udział 56 dzieci, w tym 5 dzieci z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radziłowie dofinansowała letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany w terminie 1-14 sierpnia 2016 roku dla 15 dzieci, a także sfinansowała w całości koszty pobytu 8 dzieci na obozie szkoleniowo-wypoczynkowym zorganizowanym w okresie 9-22 lipca 2016 roku.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grajewie w ramach pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin gdzie występuje problem alkoholowy oraz przemoc w rodzinie zorganizowała następujące formy wypoczynku: zimowisko parafialne w dniach 28-30 stycznia 2016r. dla 50 dzieci; kolonie letnie w Wiśle w dniach 10-19 sierpnia 2016r. dla 25 dzieci; półkolonie letnie w dniach 27-29 czerwca 2016r. dla 20 dzieci; półkolonie letnie w dniach 23-29 sierpnia 2016r. dla 30 dzieci.

Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rajgrodzie i Grajewie nie organizowały i nie dofinansowywały wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie w roku 2016.

Cel szczegółowy nr 2***Zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy wobec dzieci***

Komenda Powiatowa Policji w Grajewie w 2016r. podjęła następujące przedsięwzięcia:

- aktywnie włączono się w kampanię pn. „16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płęć”;
- w listopadzie 2016 roku w gimnazjach powiatu grajewskiego ogłoszono konkurs profilaktyczny pn. „Przerwijmy milczenie”, którego celem było m.in. uświadomienie problemu przemocy w rodzinie, czy też rozwijanie postawy dezaprobaty wobec sprawców przemocy;
- włączono się w realizację projektu „Prawa dla ofiar przemocy seksualnej: nowe podejście

systemowe. Wszechstronne usługi informacyjne, szkolenia i działania”. W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia rozpowszechniono ulotki informacyjne;

- w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześstępstwem” zorganizowano tzw. „Punkty informacyjno-konsultacyjne”, gdzie funkcjonariusze KPP udzielali porad oraz pomocy prawnej osobom pokrzywdzonym, m.in. dotkniętym przemocą;

- w dniu 01.06.2016r. włączono się w akcję „Ogólnopolski Głos Profilaktyki”. W ramach obchodów akcji, na początku maja 2016 r. wśród młodzieży Publicznego Gimnazjum nr 3 w Grajewie ogłoszono konkurs na scenkę profilaktyczną promującą modę na życie wolne od uzależnień i przemocy;

- propagowano ideę bezpłatnej infolinii „Telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży 116-111” oraz telefonu dla osób przeżywających kryzys 116 123, telefonu zaufania dla ofiar dotkniętych przemocą 0 801 109 801 oraz 0 801 12 00 02 („Niebieska Linia”) poprzez przekazywanie informacji na ten temat na potkaniach z młodzieżą, oraz poprzez umieszczenie informacji o infolinii na stronie internetowej KPP w Grajewie;

- przeprowadzono 12 spotkań szkoleniowych z kadrą pedagogiczną szkół z zakresu procedur współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa i przejawów demoralizacji;

- przeprowadzono 4 spotkania z seniorami (93 uczestników), na których m.in. poruszono tematykę przemocy w rodzinie, podczas spotkań rozpropagowano ulotki oraz zakładki dotyczące przedmiotowej tematyki;

- w październiku wzięto udział w akcji „Dni Szkoły bez Przemocy” zorganizowanej w Szkole Podstawowej w Wąsoszu.

W 2016 r. funkcjonariusze i pracownicy KPP w Grajewie w ramach realizacji zadań zgodnie z założeniami programów „Uwaga zagrożenie” oraz „Stop patologiom” przeprowadzili ogółem 290 spotkań z dziećmi i młodzieżą szkolną. Na 14 spotkaniach omówiono tematykę dotyczącą przemocy i agresji rówieśniczej (306 uczestników). Na 53 spotkaniach przedstawiono tematykę dotyczącą odpowiedzialności prawnej nieletnich (1335 uczestników).

W Szkole Podstawowej w Radziłowie realizowano zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie takie jak: rozpowszechnianie wśród uczniów i rodziców ulotek informacyjnych z ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Postaw na rodzinę” (ulotki: „Mamo, tato, wiecie co przeżywam?”, „Ucz dziecko radzenia sobie z emocjami”, „Zagrajmy wspólnie”), realizowanie co najmniej 2 godzin zajęć w zakresie profilaktyki przemocy, agresji, radzenia sobie ze stresem (ok. 15 godzin), współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, KPP w Grajewie). Ponadto w czerwcu w szkole zorganizowano całodniową uroczystość integracyjną „Dzień Rodziny”, w grudniu zorganizowano szkolenie warsztatowe w zakresie profilaktyki wychowawczej pt. „(NIE)odpowiedzialność rodzica” (2 godziny) – nawiązywano do odpowiedzialności i roli opiekuńczo-wychowawczej w procesie wychowywania swoich dzieci. W listopadzie zorganizowano zajęcia na temat „Sposobów radzenia sobie z emocjami” (9 godzin) a także teatrzyk profilaktyczny pt. „Nie ma jak rodzinka”. W szkole udzielano również pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z rodzin objętych Procedurą Niebieska Karta w postaci zajęć wyrównawczych, konsultacji i pomocy wychowawcy, pedagoga, a także obserwowano zachowania dziecka (dla 7 uczniów). Prowadzono także konsultacje wychowawcze i doradcze dla rodziców i opiekunów (dla 5 rodzin) w ramach których m.in. opracowano krótkie plany pomocy rodzinie, w tym diagnozę sytuacji domowej, współpracę z domem rodzinnym, doradztwo w zakresie kierunków pomocy specjalistycznej dla osób dotkniętych przemocą – opracowano broszurę informacyjną dla rodzin na terenie gminy.

Placówki oświatowe z terenu Gminy Szczuczyn w celu promowania właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży realizowały następujące działania:

- promowano integrację rodzinną poprzez imprezy organizowane dla dzieci z udziałem rodziców (np. Szkolna Olimpiada Sportowa w czerwcu czy też zajęcia wakacyjne w świetlicach wiejskich w lipcu i sierpniu);

- promowano postawy życzliwości i wzajemnego szacunku poprzez udział w światowych i ogólnopolskich kampaniach „Światowy Dzień Życzliwości i Pozdrowień”, „Szkoła bez Przemocy” oraz zdrowy styl życia;

- promowano wychowanie bez przemocy poprzez Realizowanie Polityki Ochrony Dzieci przed Przemocą w związku z przystąpieniem do ogólnopolskiego programu organizowanego przez Fundację „Dajemy Dzieciom Siłę”.

Wdrożone zostały również programy dot. prawidłowych zachowań i postaw wśród dzieci i

młodzieży: „Bezpieczna Szkoła”, „Przerwijmy milczenie”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł” (PG w Szczuczynie), „Strażnicy Uśmiechu”, „Wyspa Szczęścia”, „Pomaluję swój świat na wszystkie barwy tęczy”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł” (Szkoła Podstawowa w Szczuczynie), „Zachowaj Trzeźwy Umysł” (Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej).

Wychowawca świetlicy Gimnazjum w Rajgrodzie we współpracy z wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym przygotowali imprezy profilaktyczne mające na celu zwalczanie agresji i przemocy wśród młodzieży. Wychowawcy i nauczyciele Szkoły Podstawowej w Rydzewie prowadzili konsultacje wychowawcze dla rodziców i opiekunów prawnych w ramach pedagogizacji rodziców w trakcie „Dni Otwartych”, podczas których rozpowszechniano informacje o instytucjach i możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym (3 spotkania). Ponadto wychowawcy świetlic szkolnych współpracowali z OPS w Rajgrodzie w zakresie diagnozy rodzin i przydzielania bezpłatnych posiłków uczniom, a także prowadzono zajęcia wychowawcze, pozalekcyjne i profilaktyczne w świetlicach szkolnych.

W Gimnazjum w Wąsoszu realizowano programy: „Trzymaj formę”, którego celem edukacja w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i jej rodzin oraz ogólnopolska akcja „Bezpieczne ferie” związana z popularyzacją bezpiecznego zachowania podczas zimowych zabaw. Uczniowie szkoły i ich rodzice byli włączani w akcje charytatywne tj. np. Zbiórka nakrętek, Góra Grosza, czy też finał „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, których celem jest uwrażliwianie na krzywdę innych osób. W gimnazjum jest powołany zespół wychowawczy oraz zespoły przedmiotowe, których celem jest przede wszystkim wspierać rozwój ucznia. Szkoła w 2016 roku współpracowała z instytucjami tj. KPP w Grajewie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (np. wsparcie pedagogiczne dla uczniów i rodziców), Parafia Wąsosz, GOKiS, Biblioteka Publiczna w Wąsoszu, Rada Gminy Wąsosz. Prawidłowe postawy uczniów były kształtowane także poprzez uczestnictwo w wycieczkach, wyjazdach i zajęciach edukacyjnych. W szkołach podstawowych z terenu Gminy Wąsosz są organizowane zajęcia w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją. Szkoła Podstawowa w Ławsku jest w stałym kontakcie z kuratorem jednej z rodzin ucznia szkoły. Podczas spotkań z rodzicami poruszane są tematy praw dziecka i bezpieczeństwa w szkole. W Szkole Podstawowej w Wąsoszu zorganizowano w 2016 r. warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów dotyczących cyberprzemocy i przeciwdziałaniu jej. W Szkole Podstawowej w Sulewie – Kownatach wychowawcy klas przeprowadzili zajęcia edukacyjne w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją – w I semestrze roku szkolnego 2016/2017 odbyło się 8 spotkań dla 39 uczniów.

Placówki szkolne Gminy Grajewo prowadziły systematycznie i cyklicznie działania w celu zmniejszenia agresji i przemocy w postaci miesięcznych spotkań, pogadanek i referatów. Zgodnie z potrzebami uczniów i ustalonym planem zajęć organizowano zajęcia pozalekcyjne.

W placówkach oświatowych Miasta Grajewo organizowano zajęcia profilaktyczne i wychowawcze oraz warsztaty w celu zmniejszania agresji i przemocy. Przeprowadzano rozmowy z rodzicami uczniów doświadczających zachowań lękowych, niepowodzeń szkolnych, trudności w relacjach rówieśniczych, a także wywiadówki i spotkania indywidualne z rodzicami, podczas których udzielano porad i konsultacji przez pedagoga i psychologa szkolnego. Odbyły się takie programy i zajęcia profilaktyczne lub profilaktyczno-wychowawcze jak: „Dyskryminacji i przemocy mówimy – NIE”, „Rozpoznajemy i wyrażamy uczucia i emocje”, „Konflikty i trudne sytuacje w szkole – co możemy zrobić”, „Żyjemy w cyberświecie, a cierpimy w realnym”, „Chronimy Dzieci 2” i inne.

W Zespole Szkół Nr 1 w Grajewie na godzinach wychowawczych realizowany był autorski program profilaktyczny „Zanim będzie za późno” oraz program „STOP przemocy”. Organizowano zajęcia z zasad skutecznej komunikacji, przyczyn przemocy i nietolerancji, umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, radzenia sobie z własną i cudzą agresją i inne. W szkole propagowano i realizowano hasło: „Zero tolerancji dla zachowań agresywnych i przemocowych” wobec wszystkich członków społeczności szkolnej. Podjęto również działania mające na celu przeciwdziałanie sytuacjom stresowym: warsztaty adaptacyjno-integracyjne dla uczniów klas I pt.: „Poznajmy się”, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla uczniów prowadzone przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów, pomoc koleżeńska dla uczniów z trudnościami w nauce – program pomocowy „Damy radę” pod kierunkiem nauczycieli, indywidualna pomoc psychologiczna pedagoga szkolnego, warsztaty edukacyjne radzenia sobie ze stresem, pt.: „Stres pod kontrolą”, profilaktyczny spektakl teatralny: „W szponach depresji” – lęki i problemy emocjonalne młodych ludzi - luty 2016 r., uczniowie klas I.

Zespół Szkół Nr 2 w Grajewie organizował pogadanki na temat sposobów radzenia sobie ze stresem

w trudnych sytuacjach (74 uczniów), spotkania z pełniącym w szkole obowiązki pedagogiem szkolnym (pomoc psychologiczna) – 3 uczniów, wystawy tematyczne – wizualizacja osiągnięć, talentów i mocnych stron młodzieży (kilkadziesiąt), a także zajęcia pozalekcyjne modelujące właściwe zachowanie uczniów: GEOgr@FIZ (50), FOTON – zajęcia z fotografii i multimediami (7), Dyskusyjny Klub Filmowy „KADR” (25), Zimowisko Parafialne – współorganizacja (35). Przeprowadzono również publikacje promujące aktywny i zdrowy styl życia na stronach szkoły i w mediach lokalnych (kilkadziesiąt).

W Zespole Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Szczuczynie odbyły się spotkania z przedstawicielami policji, realizowano program profilaktyczny i wychowawczy w szkole, a problemy wychowawcze rozwiązywano metodą mediacji. Ponadto organizowane były zajęcia pozalekcyjne w postaci udziału uczniów w działalności Związku Piłsudczyków RP oddział Szczuczyn działającego przy szkole, zajęcia wyrównawcze, sportowe i muzyczne.

W Zespole Szkół w Wojewodzinie prowadzono zajęcia wychowawcze o tematyce związanej z kształtowaniem prawidłowych postaw i zachowań wśród młodzieży, radzeniem sobie z agresją, m.in. pn. „Znam swoje prawa – nie akceptuję przemocy”, „Jak porozumieć się z innymi – asertywność”, „Poznajemy zasady i normy postępowania w szkole”, „Pokonaj własną i cudzą agresję”, „Nie stój w kącie! Zaistniej! Aktywność receptą na życie”.

W Zespole Szkół w Nieckowie podjęto czynności polegające na monitorowaniu i identyfikowaniu przejawów agresji i przemocy wśród uczniów podczas przebywania ich w szkole, zwiększono częstotliwość kontaktów wychowawców klas z rodzicami w celu ewentualnego wykrycia przejawów przemocy w rodzinie, a także wprowadzono do tematyki godzin z wychowawcą zagadnień związanych z kształtowaniem prawidłowych zachowań i postaw wśród uczniów.

W Zespole Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie podjęto następujące działania: organizowano warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów – zajęcia dot. zwiększania kompetencji wychowawczych; prowadzono konsultacje wychowawcze dla rodziców i opiekunów; promowano mediację rodzinną jako formę rozwiązywania sytuacji konfliktowych; prowadzono zajęcia wychowawcze i informacyjno-edukacyjne dot. zapobiegania agresji, przemocy, korzystania z używek; zajęcia wychowawcze mające na celu edukację dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją.

Powiatowe Centrum Pomocy w Grajewie stale aktualizuje stronę internetową dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zamieszczano na stronie internetowej PCPR m.in. informator o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne w powiecie grajewskim, kartę informacyjną do osób stosujących przemoc, informowano o możliwości uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie organizowanym przez PCPR.

Cel szczegółowy nr 3

Udzielanie wsparcia i pomocy oraz doskonalenie pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi i zagrożonymi przemocą w rodzinie

W 2016 r. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grajewie świadczyła usługi profilaktyczno-wspierające. Należały do nich: wsparcie psychologiczne w sytuacji rozwodu, konsultacje psychologiczne uczestników procedury „Niebieskiej Karty”, wsparcie psychologiczne osób z „Komisji Interdyscyplinarnej”, interwencje kryzysowe, wsparcie psychologiczne rodziny po śmierci jej członka lub śmierci samobójczej, grupa wsparcia dla rodzin Gminy Szczuczyn (styczeń, luty, marzec) spotkanie z rodzicami dzieci ze Szkoły Podstawowej w Białaszewie (październik 2016r.), konsultacje psychologiczne dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami emocji i zachowania (6 osób), pomoc w rodzinie zrekonstruowanej (luty 2016), zajęcia z profilaktyki zachowań agresywnych i przemocy w ramach programu „Bezpieczna +” w Radziłowie (144 uczniów). 24.02.2016r. odbyło się spotkanie z rodzicami uczniów SP w Radziłowie (17 rodziców, 3 pedagogów i dyrektor). Poruszany był problem agresji ucznia (trudności wychowawcze w rodzinie, problem nadużywania alkoholu przez ojca, mediacja w rozwiązaniu konfliktu pomiędzy uczniami oraz rodzicami z klasy). 27.04.2016r. odbyły się zajęcia profilaktyczne pt.: „Przemoc w Internecie” w Gimnazjum w Radziłowie (55 uczniów), 14.04.2016r. zajęcia pt.: „Stres-warsztaty edukacyjne” w Internacie Szkolnym w Grajewie (10 uczniów), 27.04.2016r. – zajęcia pt.: „Problematyka agresji i przemocy w szkole” w SP w Radziłowie (56 uczniów), oraz 15.06.2016r. spotkanie z młodzieżą klas gimnazjalnych w ramach Światowego Dnia Zdrowia.

W 2016 r. w PCPR w Grajewie udzielano poradnictwa psychologicznego i prawnego przez

specjalistów według ustalonego grafiku dyżurów (prawnik w czwartek w godz. 16.00-18.00, psycholog w czwartek w godz. 16.15-18.15), a także poradnictwa socjalnego w ramach kompetencji pracowników PCPR. W 2016 r. w siedzibie Centrum udzielono 2 porad prawnych dla 2 osób, 13 porad psychologicznych dla 4 osób oraz 30 porad socjalnych dla 30 osób w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W czasie porad socjalnych pracownicy PCPR i psycholog promowali mediacje rodzinne jako formy rozwiązywania sytuacji konfliktowych. PCPR zapewnia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia (Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Kolnie) oraz miejsca w ośrodkach interwencji kryzysowej (Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Elckiej).